

Tilburg University

Regelgeving voor mededinging

Hancher, L.

Published in:
Energie Nederland

Publication date:
2010

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
Hancher, L. (2010). Regelgeving voor mededinging: Over reuzen en windmolens. *Energie Nederland*, 2010(5), 10.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Regelgeving voor mededinging: over reuzen en windmolens

Op 11 maart publiceerde de Euro-pese Commissie haar jaarlijkse benchmarkrapport over de implementatie van EU-energierecht in 2009. Het rapport maakt duidelijk dat de correcte omzetting van elektriciteits- en gaswetgeving van de Europese Unie in de lidstaten nog bij lange na niet is voltooid. Het rapport besteedt ook aandacht aan de gevolgen van de financiële en economische crisis voor de Europese energiemarkt. Verminderde economische activiteiten hebben geleid tot een consumptiedaling van meer dan 10 procent in gas en elektriciteit en hebben grote gevolgen gehad voor de internationale olieprijs (een daling van ongeveer 50 procent ten opzichte van juli 2008), wat weer doorwerkte in de gas- en elektriciteitsprijzen. Er is momenteel meer gas beschikbaar tegen lagere prijzen in vloeibare hubs. Maar, zoals het rapport concludeert, de dalende prijzen op de internationale markten hebben zich niet volledig vertaald naar lagere energieprijzen voor de eindgebruiker.

Het rapport geeft een aantal mogelijke oorzaken voor deze betreurenswaardige situatie. Het onverminderd hoge concentratieniveau op de markt, zwaktes in de regelgeving, met name op het niveau van de nationale toezichthouders, en weinig overstappen door consumenten zijn



hier onder andere debet aan. Het rapport bespreekt vervolgens de kwestie van gereguleerde prijzen en stelt dat nog altijd veertien lidstaten de energieprijzen op wholesale- en retailniveau reguleren. Nederland hoort daar overigens niet bij. De Commissie is inmiddels begonnen met juridische procedures bij het Europese Hof tegen de meeste van deze landen.

Betekent dit dat we uit het laatste EU-rapport kunnen concluderen dat:

1. de interne markt niet werkt, omdat consumenten niet profiteren van lagere gasprijzen?;
2. indien nationale prijsregimes niet langer rechtmatig zijn onder EU-recht, er voor de energiegebruiker eigenlijk maar twee opties resteren: de hogere rekening betalen, of anders de kachel uitdraaien?

Dit lijkt een zeer onbevredigend resultaat als we ons nog de enorme reorganisaties van het laatste decennium voor de geest halen, de explosieve regelgeving in die periode, en niet in de laatste plaats de enorme hoeveelheid belastinggeld die is gespendeerd aan het privatiseren en, soms, het nationaliseren van de Europese energiesector. Last but not least: de kosten van regel-

geving zelf. En nieuw Europees toezichthoudend agentschap, de ACER, en niet te vergeten de brij van werkgroepbijeenkomsten in Brussel, het moet allemaal worden betaald.

Bestaat er geen alternatief? Een van de advocaten-generaal van het Europese Hof denkt van wel. Advocaten-generaal adviseren het Europese Hof over ontwikkelingen in de wetgeving. Zij geven opinies – die het Hof naar eigen goeddunken kan overnemen. In oktober vorig jaar gaf de (overigens onlangs overleden) Spaanse advocaat-generaal Ruiz-Jarabo Colomer een zeer interessante opinie in een recente kwestie rond de rechtsgeldigheid van Italiaanse regulering van gasprijzen in de zogeheten ‘Federutility’-zaak. De Italiaanse energietoezichthouder (AEEG) had in reactie op de stijgende gasprijzen een regime van referentieprijzen opgelegd. De gasondernemingen maakten bezwaar, en vochten de beslissing van de AEEG aan bij de nationale rechtbank. Deze zond de zaak op haar beurt naar het Hof - met een verzoek om verduidelijking van de rechtmatigheid van prijsregulering onder de interne markt wetgeving. Na enige bespiegelingen over de invoer van gas in zijn geboorteland Spanje en de invloed daarvan op contemporaine Europese literatuur en kunst, kwam de advocaat-generaal uiteindelijk aan bij de kern van de zaak. Als de nationale gasmarkt niet goed functioneert, en er geen concurrerende marktwerking is om lagere prijzen voor eindverbruikers te realiseren, kan de toezichthouder dan actief ingrijpen en maatregelen treffen? De advocaat-generaal adviseerde het Hof daarop instemmend te antwoorden. Het is de taak van de toezichthouder om consumenten te beschermen als de markt niet efficiënt werkt. Hij vond ondersteuning voor zijn conclusie in de tekst van een aantal overwegingen, alsmede artikel 3 van de huidige gas- en elektriciteitsrichtlijnen. Interessant genoeg werden exact dezelfde overwegingen opnieuw opgenomen in de nieuwe, in 2009 vastgestelde, richtlijnen. Dezelfde tekst verscheen ook opnieuw in het nieuwe artikel 3.

De Italiaanse toezichthouder was dus, net als de Spaanse literaire held wiens belevenissen door de advocaat-generaal aan het begin van zijn Opinie met genoeg werden herinnerd, blijkbaar niet verwickeld in een ‘windmolengevecht’. Gasprijsregulering om eindegebruikers tegen marktverstoringen te beschermen, is geheel legitiem. Als het Hof de Opinie van de advocaat-generaal overneemt is het zeer wel mogelijk dat het de Commissie blijkt te zijn geweest die de rol speelde van Don Quichot, wiens waanideeën stevast afstuiten op de nuchterheid en de voorzichtigheid van Sancho Panza – ofwel, in dit geval: de nationale toezichthouder. ■

Leigh Hancher is hoogleraar Europees Recht aan de Universiteit van Tilburg, adviseur bij Allen & Overy Amsterdam en lid van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid.